

PARANAZAL SİNUSLAR'IN ANATOMİSİ VE VARYASYONLARI

Rabia Haşimoğlu KABLAN¹, İlay MIRİK², Betül SAYAR³, Enes Furkan ÖZER³

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meram Tıp Fakültesi, Anatomi AD, Konya, Türkiye

²Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meram Tıp Fakültesi, Dönem IV Öğrencisi, Konya, Türkiye

³Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meram Tıp Fakültesi, Dönem VI Öğrencisi, Konya, Türkiye

Özet

Paranasal sinüsler (sinus paranasales), burun boşluğunun yapısına katılan kemiklerin içinde bulunan muhtelif şekil ve büyüklükteki dört çift boşluktur. Sinus frontalis, cellulae ethmoidales, sinus sphenoidalis ve sinus maxillaris olmak üzere dört paranasal sinüs bulunur. Sinonazal bölge insanlarda anatomik varyasyonların sık görüldüğü bölgelerden birisidir. Bu durum patolojik süreçlere zemin hazırlaması ve cerrahi zorluklara neden olması açısından önem taşımaktadır. Paranasal sinüslerde enfeksiyonlar nispeten sık olarak gözlenmektedir. Osteomeatal kompleks inflamatuvar sinüs hastalıklarında en önemli bölge olup, adı geçen bu bölgenin varyasyonları sinüs drenajını bozarak enfeksiyonlara açık hale getirmektedir. Bilgisayarlı tomografi (BT) paranasal sinüslerin anatomisi ve patolojisini en yüksek düzeyde gösteren inceleme yöntemidir. Koronal planda çekilmiş olan paranasal sinüs BT incelemesinde anatomik varyasyonlar ve mukozal anormallikler daha kolay tanınabilmektedir. Bilgisayarlı tomografik inceleme, direkt radyogramlar ile gözlenmesi olası olmayan kemik yapıları, mukozal lezyonları ve anatomik varyasyonları kolaylıkla gösterebilmektedir. Bunlara ek olarak, BT inceleme yineleyen sinüzite zemin hazırlayan anatomik varyasyonları göstermekte ve girişimsel prosedürlere rehberlik etmektedir. Paranasal sinüs varyasyonları osteomeatal bölgede tıkanıklığa neden olarak kronik inflamatuvar sinüs patolojilerine neden olan en önemli etiyolojik etmenlerden birisidir. Bu varyasyonlar sinüs ostiumlarında sırasıyla daralma, tıkanıklık ve silyaların hareketlerinde azalmaya bağlı mukusun birikmesidir. Sonuç olarak bu varyasyonlara bağlı olarak enfeksiyonlara zemin hazırlanır. Bu anatomik varyasyonlar arasında septum nasi deviasyonu, agger nasi hücre, haller hücre, onodi hücre, bulla ethmoidalis, concha ve processus uncinatus varyasyonları sayılabilir. Literatür taramalarının sonucunda paranasal sinüs yapılarındaki anatomik varyasyonlarla sık karşılaşıldığı görülmektedir. Paranasal sinüsler radyolojik olarak değerlendirilirken sinüs hava hücreleri ve yumuşak doku patolojilerinin yanında, anatomik varyasyonların da araştırılması gerekmektedir. Bu varyasyonların tespiti operasyon sırasında oluşabilecek komplikasyonların azaltılmasında önemli rol oynamaktadır.

Anahtar kelimeler: Paranasal sinüsler, anatomik varyasyon, bilgisayarlı tomografi.